

IZBUCUL DĂMIȘENILOR

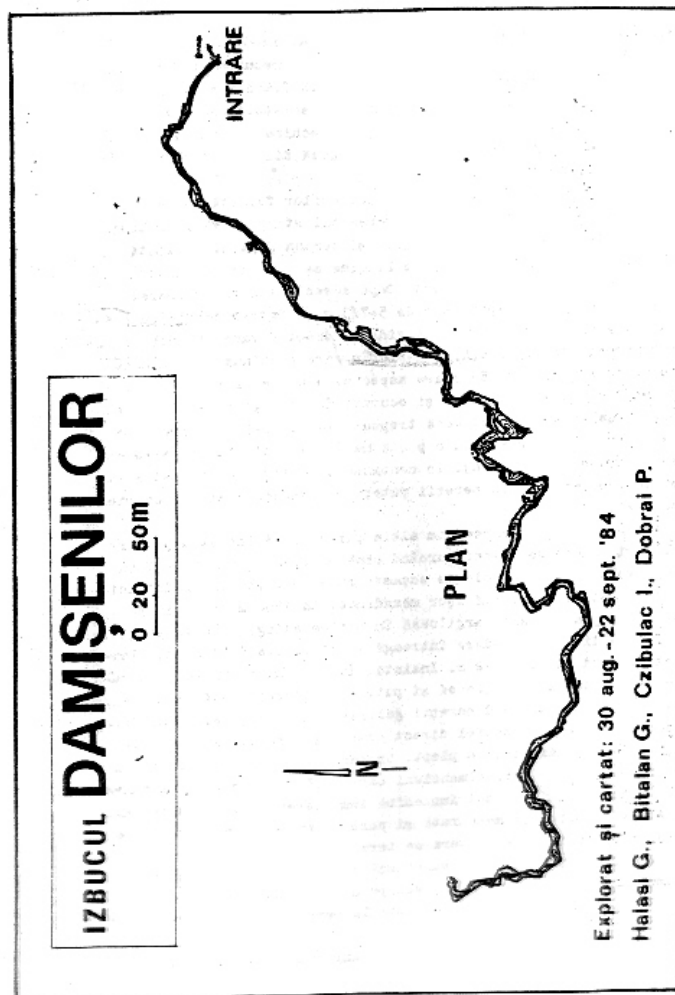
G.E.S. "Transilvania" - Oradea

Ideea existenței unei rețele subterane aparținând Iz-
bucului Dămișenilor de pe Valea Brătcuței, a preocupat fantezia
speologilor încă din anii '60. Izbuțul, cu un debit de cca 15-
20 l/s, ce adună apele platoului de deasupra lui, este impenetra-
bil ca și presălinul sistemului presupus, aflat la numai 10 m de
izbuțul. Pătrunderea în golul subteran trebuia încercată deci la
insurgența apelor.

Astfel la inițiativa hidrogeologului Th. Rusu speologii
amatori de la C.S.A. Cluj-Napoca cercetează cu atenție platoul
Dămișenilor luând în considerație ponoarele de la Toaia, Mănușu
și Peșteruța. În iulie 1965, o echipă formată din B. Bagameri,
Bamjai și P. Dobrai descoperă o mică gaură adâncă de 4 m în depre-
siunea Toaiei, la 52 m altitudine relativă în peretele de deasu-
pra ponorului Toaia. După de olmatarea ei reușesc să pătrundă în
peșteră. Trec citova luni și revin din nou de data aceasta înso-
țiți de G. Racoviță, Th. Rusu și V. Crăciun de la Institutul de
Speologie "Emil Racoviță" din Cluj-Napoca. Cu această ocazie se
descoperă și se cartează cca 200 m galerii cu o denivelare tota-
lă de 60 m fără însă, a se ajunge la cursul activ. Nici după re-
petate încercări nu reușesc să treacă peste acel punct terminus
care se prezintă sub forma unei diaclaze cu o prăbușire în fund.

În anii 68-70 Th. Rusu marchează drumul apelor ce dispar
în ponoarele din depresiunea Toaia justificând și în acest mod
presupunerea cu privire la rețeaua subterană de la Izbuțul Dă-
mișenilor. Distanța între ponor și exurgentă în linie aeriană este
de 3,5 km și prezintă o denivelare de 240 m, respectiv 320 m.
Multă vreme probleme peșterii mult căutate pare că încetează să
mai existe.

Urmează însă anii '80 când tehnica explorării subterane
prezintă un salt revoluționar. În aprilie 84 este decolmatat si-
fonul peșterii de la Izbuțul Dămișenilor de către scafandrii G.S.

A. Cluj-Napoca. Acest sifon relativ strâmt cu dimensiuni de 25 m cu - 2 m, colmatat în parte cu nisip este trecut de echipa G. Halași, Gy. Birtalan și P. Dobrai de la G.E.S. Transilvania în paralel cu scafandrii clujeni, fără însă să se stabilească vreo înțelegere de colaborare între cele două echipe. Scafandrii de la G.E.S. Transilvania explorează și cartează dincolo de sifon 2600 m galerii până la sifonul următor.

Peștera de la Izbulul Dămigșenilor formată în calcare triasice medii este situată în versantul stîng al văii Brătcuța la 4 km de gura văii unde se află și comuna Bratca. Prezintă o intrare de 2/1 m care după 4 m lungime se termină în sifonul ce reprezintă accesul în peșteră. După această galerie submersă peștera devine mai spațioasă de 5-7/3 m și într-o săliță cu prăbușiri gîșim case și urme ale vidrei, drept dovadă că încă se află aproape de suprafață. Galeria în care continuăm înaintarea pe o lungime de cca 150 m are aspectul unei galerii tipic active cu mici cascade pe alocuri și ocupată în întregime de pîrîul subteran. Galeria se îngustează treptat pînă la 2-3 m lățime după care urmează o cascadă cu o pantă mai puțin accentuată peste care se trece prin ramonaj. În continuare peștera devine mai săracă în concrețiuni, cu pereții puternic corodați, mai rar cu mici scurgeri parietale.

După 300 m părăsim albia pîrîului și înaintăm printre blocuri uriașe de calcar, urcînd pînă la 20-25 m înălțime față de nivelul apei. Dincolo de această sală cu prăbușiri reînțîlnim apa și galeria continuă ușor meandrată. La 1800 m de la intrare urcînd o pantă foarte argilooasă în partea stîngă a galeriei gîșim o mică săliță cu o pădure întreagă de stilolite deadreptul uluitoare, care atîng 1,5-2 m. Înaintăm în continuare în peștera care devine tot mai spațioasă și puternic concreționată în așa măsură încît nu se mai văd pereții galeriei. Apa curge aici mai domol înaintarea se face astfel direct prin apă care ajunge peste geunuchi, ba chiar pînă la piept. Urmează din nou o sală cu blocuri prăbușite, de mari dimensiuni care urcă 10-15 m față de talvegul rîului. Nimic nu mai împiedică înaintarea în continuare, galeria devine puternic meandrată și pare că nu mai are sfîrșit. La 2600 m de la intrare peștera se termină brusc cu cel de al doilea sifon care prin structură sugerează că dincolo de el peștera continuă la fel de largă. Aici, echipa G.E.S. Transilvania scrie pe o stîncă data de 30 aug 1984, dată la care au atins pentru prima dată acest punct.

Împrejurările fac însă ca explorarea în continuare să

fie efectuată de scafandrii din Cluj-Napoca (G.S.A.) cărora G.C.S.S. le-a acordat exclusivitate asupra acestei peșteri pe anul 1985.

Fiind cea mai lungă peșteră post-sifon înzestrată cu o deosebită frumusețe, explorată și cartată și de echipa G.E.S. Transilvania din Oradea, așteptăm deci nerăbdători și emoționați noile rezultate ale colegilor clujeni.

PESTERA DE LA „IZBUCUL DĂMIȘENILOR”

Rajka Geza, Vincze Zoltan
C.S.A. Cluj - Napoca

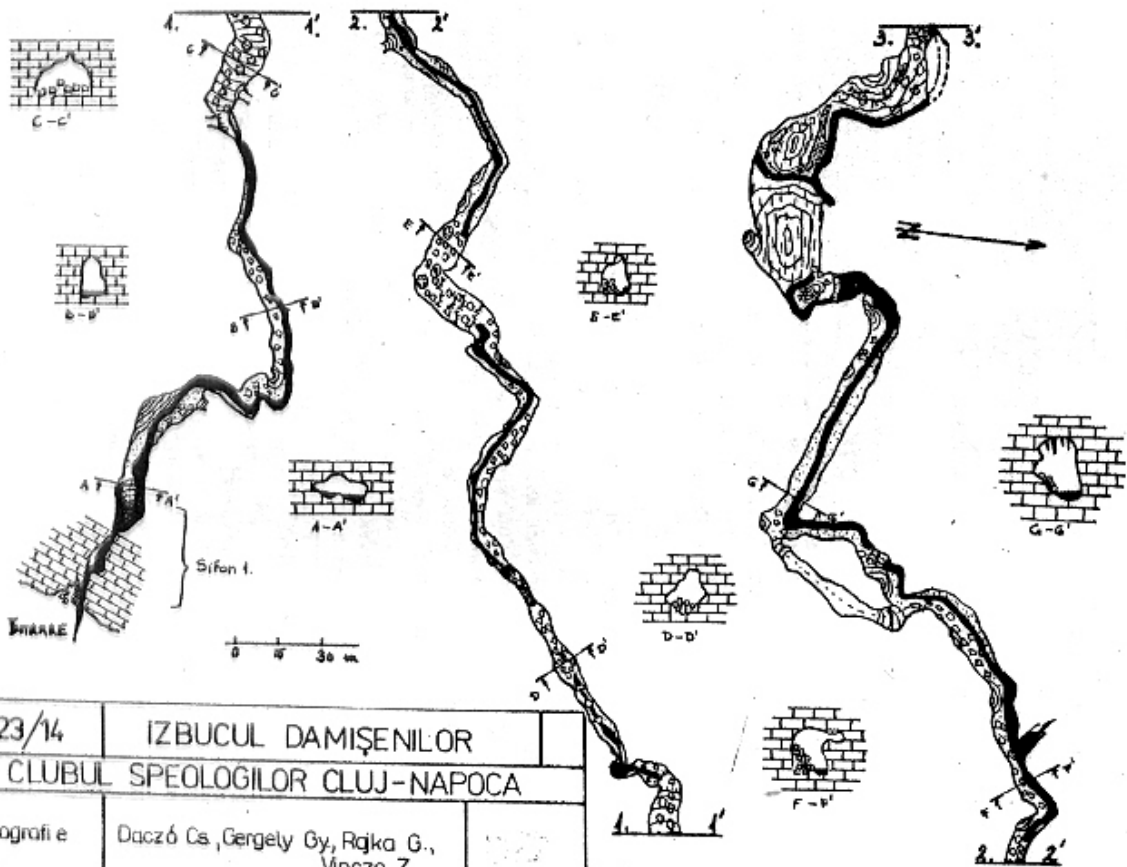
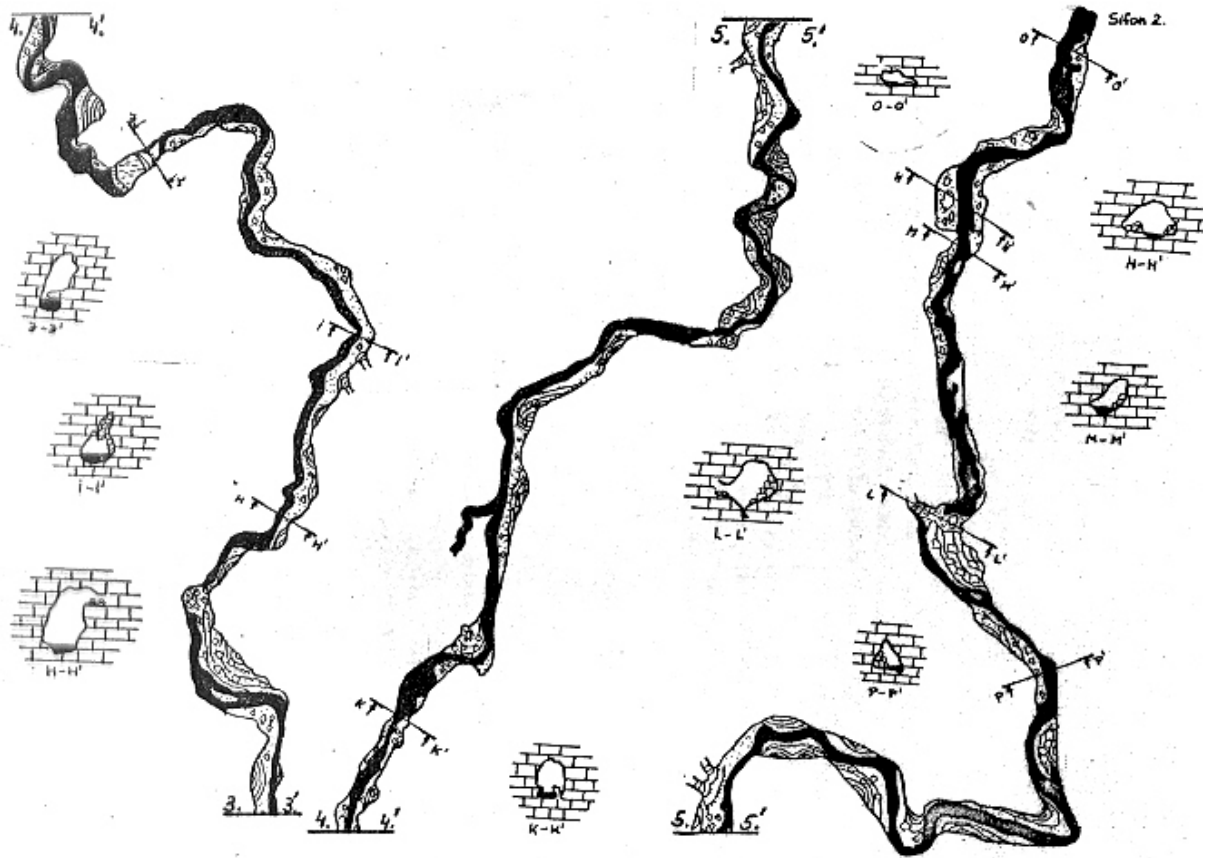
După numeroase încercări nereușite de pătrundere în peștera presupusă ca existentă între Ponorul Toaia și Izbulul Dămișenilor atât din peștera Toaia cât și din avenele și dolinele situate în platoul delimitat de cele două fenomene carstice, membrii Clubului Speologilor Amatori din Cluj-Napoca au recurs la folosirea scafandrilor autonomi.

Primele scufundări în sifonul de la izbulul Dămișenilor au avut loc la 1 mai 1981, efectuate de Jankovics Tibor și Rajka Geza, fără rezultat semnificativ, datorită condițiilor dificile. În primăvara anului 1984 scufundările au fost reluate de Rajka Geza, Vincze Zoltan și Jankovics Tibor. După două acțiuni de decolmatare subacvatică la - 2m și 4m respectiv la - 3m și 16 m de la intrare s-a constatat că galeriile inundate continuă. Primul scafandru trece sifonul de aprox. 50 m, (Ulterior lungimea lui a scăzut la 30 prin găsirea unei galerii laterale care la ape mici oferă un gol de aer), la data de 15 aprilie 1984, iar după două săptămâni se face explorarea peșterii noi descoperite, efectuându-se și primele măsurători cartografice. Astfel se constată că pe galeria principală la aproximativ 2400 m de izbul se găsește un al doilea sifon. Dacă pe prima treime a peșterii găsim mai multe prăbușiri și câteva cascade, următoarea porțiune este mai puțin sălbatică, galeria fiind foarte meandrată, ne reprezentând nici o dificultate la înaintarea. Tot aici se găsesc majoritatea formațiunilor stalagmitice și stalactitice. Galeria principală prezintă și câteva porțiuni scurte de etaj fosil, dar care nu prezintă o continuitate. Cele câteva galerii laterale prezintă interes mai ales pentru faptul că una din ele pe lângă activul propriu-zis mai are două etaje fosile, iar alta se termină cu un sifon.

Vincze Zoltan, Daczo Csaba, Ambrus Bela, Gergely György, Kovacs Magda și Rajka Geza cu ocazia taberei anuale din septem-

brie 1984 a C.S.A. au continuat explorarea și cartarea acestui fenomen carstic. Astfel timp de o săptămână, echipe de câte doi scafandri asigurați de un scafandru la exterior, au traversat zilnic sifonul și în ședințe de 10 - 14 ore au cartat galeriile deja explorate. Pe tot timpul cât se găseau echipele în peșteră s-a folosit un sistem de semnalizare și asigurare dublă de aer. A fost trecut și sifonul nr 2. (- 1m și 6m) explorându-se încă aproximativ 2 km de noi galerii. Si aceasta este în mare parte meandrată, iar în final printr-o bifurcație multiplă se îngustează îngreunând foarte mult înaintarea, care la un moment dat, echipat cu neopren este chiar imposibilă.

În concluzie putem afirma că peștera formată între Ponorul Toaia și Izbulul Dămișenilor cu un potențial pe activ de aproximativ 5 km (3,8 km linie aeriană pe harta topo) a fost explorat aproape integral urmînd să se insiste în continuare asupra galeriilor laterale, care deși au fost explorate în marea parte, urmează să fie cartate.

3723/14	IZBUCUL DAMIŞENILOR	
	CLUBUL SPEOLOGILOR CLUJ-NAPOCA	
Topografie	Daczó Cs., Gergely Gy., Rajka G., Vincze Z.	1972